

Tolka din näringsanalys för häst

Din näringsanalys av vallfoder (grönmassa, hö, hösilage, ensilage) ger dig svar på torrsubstanshalt (ts), omsättbar energi, råprotein, smältbart råprotein (smb rp), NDF (fiber) och socker.

I analysrapporten får du först dina analysvärden i kg foder. Det är dessa värden som du använder när du räknar foderstat till din häst. För att bedöma kvalitén på ditt foder och se hur mycket näring som finns kvar när man räknat bort vattnet redovisar vi även analysvaren i kg ts (längst ner).

Torrsubstans (ts)

Torrsubstanshalten beskriver hur mycket vatten ditt foder innehåller. Om ts-halten är 60 % så är resten vatten. Det vill säga 40 % av fodret består av vatten. Summan av ts och vatten är alltid 100.

Omsättbar energi (OE)

Omsättbar energi i foder anges i enheten megajoule (MJ). Energiinnehållet påverkas av fiberinnehållet i fodret och ett vallfoder som är skördat sent har i regel lägre energiinnehåll än ett vallfoder som skördats tidigt. Innehållet av omsättbar energi i vallfoder brukar variera mellan 6 och 12,5 MJ/kg ts.

Smältbart råprotein (smb rp)

Råprotein och smältbart råprotein anges i gram. Proteininnehållet påverkas av vilka växter som finns i fodret. Klöver innehåller till exempel mer protein än gräs. Gödsling kan också påverka proteininnehållet - gräs behöver kvävegödsel för att få ett högt proteininnehåll. Som med energiinnehållet påverkas proteininnehållet även av skördetidpunkt och en tidig skörd ger i regel ett högre proteininnehåll än en senare skörd.

Det är råprotein som analyseras, men hästar kan inte ta upp allt råprotein i fodret och därför räknar man om råprotein till smältbart (upptagbart) råprotein. Det smältbara råprotein i fodret kan variera mellan 0 och 200 g/kg ts, normalt ligger det mellan 10 och 100 g/kg ts.

NDF

Är ett mått på fiberinnehållet i vallfodret. Ju senare man skördar växterna i desto högre NDF. NDF kan variera mellan 300 och 700 g/kg ts. Hästar behöver fiber för att magen ska fungera ordentligt. Ett högre NDF är även positivt för hästens beteende då ett högre NDF ofta medför en längre ättid för hästarna.

Socker

Socker är ett mått på lösliga kolhydrater i ett vallfoder. Sockerhalten varierar vanligen mellan 1 och 200 g/kg ts. I dagsläget finns inga rekommendationer på vilken sockerhalt som är lämplig, men om man har hästar som har problem med fång eller är feta så kan sockerhalten i fodret ha betydelse. Diskutera då gärna din vallfoderanalys tillsammans med din veterinär.

Kalcium (Ca), fosfor (P), magnesium (Mg) och kalium (K)

Är mineraler och anges i gram. Vallfodrets innehåll av kalcium ligger oftast mellan 1 och 15 g/kg ts och fosfor mellan 0,6 och 5 g/kg ts. Mineralinnehållet påverkas av gödsling och vilka växter man använder. I gräsvallar är kalciuminnehållet oftast närmare 1 än 15 g/kg ts och fosfor närmare 0,6 än 5 g/kg ts.

Rekommendationer

Torrsubstansberäkning

Hästar bör äta minst 1 kg ts vallfoder per 100 kg kroppsvikt och dygn men gärna 1,5-2 kg ts. Detta innebär att det är viktigt att veta ts-halten i sitt vallfoder.

Ju mer vatten det är i ett foder, det vill säga ju lägre ts det är, desto mer mängd av vallfodret behöver du ge. I tabellen nedan ser du hur mycket vallfoder du behöver ge för att komma upp i 1 kg ts vallfoder vid olika ts-halter i vallfodret. Det finns även ett exempel på hur mycket vallfoder en häst som väger 500 kg minst bör få i sig (minst 1 kg ts vallfoder/100 kg kroppsvikt) av vallfoder med olika ts-halter.

Valfoder	Ts (%)	1 kg ts vallfoder	5 kg ts vallfoder
Hö	84	$1/(84/100)=1,2$ kg	$5/(84/100)=6$ kg
Hösilage	60	$1/(60/100)=1,7$ kg	$5/(60/100)=8,3$ kg
Ensilage	30	$1/(30/100)=3,3$ kg	$5/(30/100)=16,6$ kg

Ts=torrsubstans

Riktlinjer för omsättbar energi (OE) och smältbart råprotein (smb rp)

Vid foderstatsberäkning för häst är kvoten mellan omsättbar energi och smältbart råprotein viktig. Högdräktiga och digivande ston samt unghästar behöver mer protein än vuxna hästar och behöver ha en högre kvot av smb rp/OE. I tabellen visas rekommenderade kvoter för olika hästkategorier. Om ett vallfoder har en kvot på < 5,5 smb rp/MJ behöver man lägga till ett proteinfodermedel i foderstaten till alla hästar.

	Vuxna hästar	Hästar som tränar och tävlar på elitnivå	Högdräktiga/digivande ston och unghästar
Omsättbar energi (MJ)	<10 MJ/kg ts*	>10 MJ/kg ts	>10 MJ/kg ts
Smb rp (g)	33-65 g/kg ts**	55-81 g/kg ts**	80-113 g/kg ts**
Kvot smb rp/OE	5,5-6,5 g smb rp/MJ***	5,5-6,5 g smb rp/MJ***	8-9 g smb rp/MJ***

Ts=torrsubstans

* Omsättbar energi får gärna ligga runt 8 MJ/kg ts för vuxna hästar. Då kan de äta mer än minimigivan av vallfoder utan att man överutfodrar med energi.

** Påverkas av energiinnehållet, OE x önskad kvot. Ex. Energi 9,2 MJ önskad kvot 6,0 → 9,2 x 6,0 = 55 g smb rp.

*** Denna siffra räknas ut genom att ta smältbart råprotein i g/kg ts och dividera med omsättbar energi i MJ/kg ts. Ex. Energi 9,2 MJ/kg ts och smb rp 55 g/kg ts → 55 / 9,2 = 6,0 smb rp/MJ.

Riktlinjer för Kalcium och fosfor

Kalcium/fosfor-kvoten bör hamna mellan 1,2 och 1,8.

Källa: www.hastsverige.se